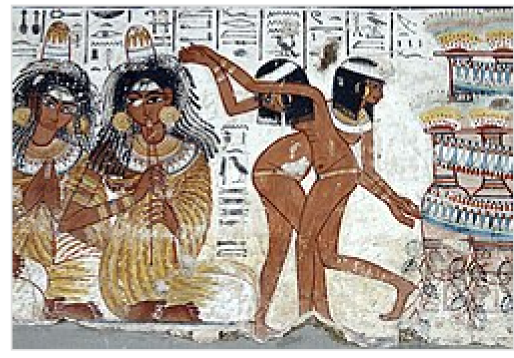

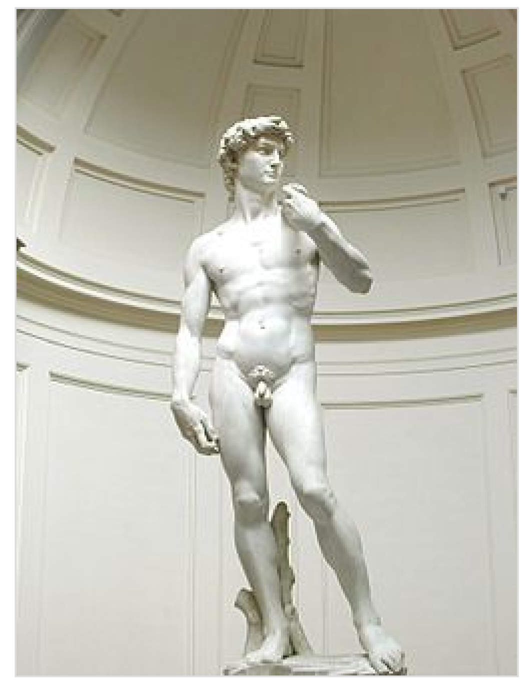
Tazîbûn

Tazîbûn ew rewş e ku mirov bê cil û berg e. Tazîbûn ji hêla çandî ve tevlihev e ji ber ku wate li gorî rewşên tazîbûnê yên di cîhên cûda yên civakî de diguhêre. Di her civakek taybet de, ev wateyên hanê li gorî lixwekirina cil û bergên xwerû têne pênase kirin, ne li gorî beşên laşê yên ku têne xuya kirin. Her çend pir caran wekî hev têne bikar anîn jî, peyvên wek "tazî" û "bêcil" têne bikar anîn da ku di da ku wateyên cuda nîşan bidin.

Nûneratiyek hunerî ya tazîbûnê ji Misira Kevin.

Tazîbûn û cil û berg bi gelek kategoriyên çandî ve girêdayî ye, di nav de nasname, rewşa civakî û tevgera exlaqî. Normên civakî yên hemdem ên di derbarê tazîbûnê de pir diguhezin, nezelaliya çandî ya li hember laş û zayendîtiyê, û têgînên cihêreng ên ku çi cîhên giştî li hemberê taybet pêk tîne nîşan dide. Digel ku piraniya civakan di pir rewşan de hewceyê cil û berg in, yên din tazîbûna ne-zayendî ji bo hin çalakiyên şahî, civakî an pîrozbahiyê guncan nas dikin, û tazîbûna di hunerê de wekî nûnertiya nirxên erênî dinirxînin. Civakên wekî Japonya û Fînlandiyayê kevneşopiyên tazîbûna komunal li ser bingeha karanîna serşok û saunayan ku ji zayendperestiyê re alternatîf peyda dikin diparêzin. Hin civak û kom li ser bingeha baweriyên olî ne tenê di nav gel de, lê di heman demê de bi taybetî jî tazîbûnê qebûl nakin. Norm bi dereceyên cihêreng ji hêla qanûnên ku cil û bergên rast û eşkerekirina bêedebî diyar dikin têne kod kirin.

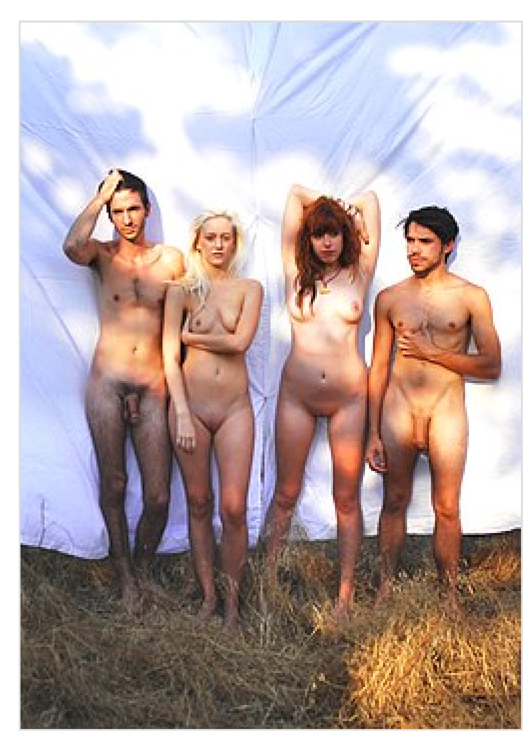

Peykerê Dawid ji hêla Michael Angelo ve

Wendabûna porê laş yek ji wan taybetmendiyên laşî bû ku pêşkeftina biyolojîkî ya mirovên nûjen ji bav û kalên wan ên homînîn destnîşan kir. Adaptasyonên ku bi bêhêzbûnê ve girêdayî ne beşdarî zêdebûna mezinahiya mêjî, bîpedalîzmê, û cûdabûna rengê çermê mirovî bûn. Digel ku texmîn diguhezin, bi kêmî ve 90,000 sal in ku mirovên nûjen ên anatomîkî tu cil û berg li xwe nekirine, îcadkirina wan beşek ji derbasbûna ne tenê ji hêla anatomîkî, lê ji hêla behremendî ve jî bû.

Di pirraniya dîrokê de heya serdema destpêka nûjen, mirov ji ber neçarî an jî rehetiya xwe li ber çavê gel dihatin xişandin an jî dema ku mijûlî çalakiyên hewldan bûn, di nav de ked û atletîzm; an dema serşuştinê an avjeniyê. Tazîbûna bi vî rengî ya fonksiyonel di komên ku bi gelemperî lê ne her gav ji hêla zayendî ve ji hev veqetiyabûn pêk dihat. Di serdema kolonyalîzmê de çandên Xiristiyan û Misilman pir caran rastî gelên xwecihî dihatin, yên ku cil û berg ji bo mebestên xemilandî an merasîmê bikar dianîn lê pir caran tazî bûn, û di derheqê laş de têgîna şermê tune bûn. Normên civakî yên têkildarî tazîbûnê ji bo mêran ji

yên jinan cuda ne. Dibe ku kes bi qestî normên têkildarî tazîbûnê binpê bikin; yên bê îktîdar dikarin tazîbûnê wekî rengekî protestoyê bi kar bînin û yên xwedî hêz jî dikarin tazîbûnê li ser kesên din wekî rengekî cezakirinê ferz bikin.

Komek jin û mêrên tazî
